

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Udrag fra Labyrinten

Citation: Baggesen, Jens: "Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig", i Baggesen, Jens: *Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig*, udg. af TORBEN BROSTRØM, Gyldendal, 1971), s. 83. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-baggesen06-shoot-idm139952570966960/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig

skab i en anden. Hovedpersonen er maaskee den uden Undtagelse hidtil interessanteste, man kan tænke sig som Middelpunkt hvorom alt dreier sig, hvortil alt, indtil de yderste Biting, samler sig i et heroisk-tragisk Drama: en uheldig med sin egen svage, med sin Families utaknemmeelige og med Elementernes oprørte Natur kiempende Konge. Hans tragiske Character er i næsten alle rauelige tragiske Situationer omringet af lutter tragiske Tilfælde. I hans eene Tilstand skildres alle Fyrstens, Faderens, Menneskets ynkværdigste Lidelser. En anden *Laocoon* indvikles han ved hver Bevægelse meer og meer i sine Qvalers Slangeknuder; og ak! det er ikke hans Børn, som deele blot, men, som volde hans Smerte. Alle de andre Characterer og Forfatninger i Dramet, indtil de meest episodiske, saa mangfoldige og stærke deres gjensidige Contraster ere, tiene blot til at sætte hans i et stærkere Lys. – De ere alle saa nødvendige, som Børnene i hin beundringsværdige Gruppe. Til Udvikling af de mangfoldige enkelte Skiønheder, de nye og stærke Tanker, de end nyere og stærkere Udtryk, de livagtige Malerier, levende Vittigheder og skarpsindige Bemærkninger, der ligesom giennemlyne Stykkets høitidelige Nat, fordredes et eget Værk af tredobbelt Søgtelse. Det hele er fra Begyndelsen til Enden *Naturen i Oprør*. Gemyttet seer det ikke, hører det ikke; men er midt deri, en Bold for Angest, Uvillie, Medynk, Raserie, Haab og Fortvivelse.

I faae Stykker er Hoved-Rollen saa aldeles den vigtigste, som i *Kong Lear*: med dens Udførelse maa det staae eller falde. Spiltes alle de øvrige til yderste Fuldkommenhed, og denne blot maadelig, vilde man neppe udholde at see det til Enden* derimod troer jeg, at den allene spilt, som Tydsklands *Garrick* spiller den, vilde, hvis endog de andre bleve givne af blotte Statister, fængsle Tilskueren. Den er Maanen paa Forestillingens Nat-Himmel; i dens fulde Glands er Stjernernes Lys fast overflødigt, uden den, unyttigt.

Jeg tvivler paa, at Skuespillerkunsten har nogensinde havt, har, eller kan have noget fuldkommere at opvise end *Schrøders* Udførelse af denne Rolle. Gestalt, Aasyn og Stemme har Natu-

* Af denne Aarsag kan det ingenlunde gjøre Lykke paa vor Kiøbenhavnske Skueplads.

ren allerede skiænket ham til den i saa høi Grad, at man i Idealet *Lear* umuelig kan indbilde sig samme anderledes – og den Anvendelse, hans Konstflid fra Begyndelsen til Enden gjør af denne heldige Figur, dette heldige Ansigt og dette lykkelige Organ, er Critikens, Theoriens og Øvelsens Triumph. Det er mig umueligt at anføre Exempler herpaa, og antegne de Steder, hvori det rigtigste Foredrag, den naturligste Bevægelse, og de meest overbevisende Gebærder foreente sig i den smagfuldeste Samklang, for ikke blot at udtrykke, men forskiønne Rollen – jeg maatte anføre den heel, og udskrive alle Replikerne. [...]

Mine Taarer strømmede uophørlig i fuldeste Beundring. Og dog troede jeg intet Øieblik at see *Schrøder*, saa aldeles leed jeg med *Lear*! Forunderlige tredoppelte Gemytsforfatning – Smerte, Fryd og Beundring! Hvor usigelig ophøies vort Væsen i denne Nydelse! Mennesket er maaskee aldrig mere Menneske, end medens denne Tilstand varer.

I denne Ruus gik jeg, da Forhænget var nedfaldet, med *Cramer* op paa Theatret ind i *Schrøders* Pudsværelse, hvor vi fandt Kongen og Prindsessen i Begreb med at nedlægge deres Værdigheder. Men den første beholdt endnu i mit fortryllede Øie saa aldeles sin, trods den blotte Mansketskiorte og Velkomst-Complimenterne, at jeg intet Øieblik tvivlede paa, jeg jo stod for *Kong Lear* i Engelland – af hvilken Aarsag jeg bukkede mig urimelig dybt til Jorden for ham, og gik efter tre Minuters Forløb, i hvilke han indbød os til at spise hos sig, baglends bort igien, uden at have været i Stand til at fremføre eet Ord.

[...] Havde jeg endog ikke seet meer end denne eene Forestilling af *Kong Lear*, nødtes jeg til at bekiende, at alt hvad jeg af dramatisk Kunst hidindtil havde seet, var i Sammenligning dermed – hvad *Voltaire* er imod *Shakespear*.

Hamburg

Den 11. Junii.

Vi spiste i Gaar til Middag hos *Schrøder*. Han boer overmaade smukt, i eet af de skiønneste, og smagfuldest indrettede Huse i Hamburg paa Bredden af Alsterbækkenet, hvor han fra sine Værelser og sin lille nydelige Have har en glimrende Udsigt over